

יגיעת התורה

כי לא דבר ריק הוא מכם כי הוא חייכם ובדבר הזה תאריכו ימים וגו' - צריך להבין מה התוספת בלשון "ריק הוא מכם", ובכלל מה ההוא אמינא לומר על דברי תורה "דבר ריק", הרי יש בתורה הדרכה על כל פרט בחיי האדם, וכמו שמצינו על רבי עקיבא שדרש על כל קוץ וקוץ תלי תלים של הלכות?

רש"י מבאר שיש כאן המשך למה שנאמר לעיל "שימו לבבכם לכל הדברים אשר אנכי מעיד בכם", וכתב שם רש"י: צריך אדם שיהיו עיניו אזנו ולבו מכוונים לדברי תורה שהם כהררים התלויים בשערה. ועל זה מוסיף רש"י "לא לחנם אתם יגעים בה, כי הרבה שכר תלוי בה כי הוא חייכם". באה התורה ללמדנו כי המאמץ הגדול להשקיע בשימת לב לכל דבר מדברי התורה - הוא "דבר ריק" ולשוא אתם מתייגעים. "כי לא דבר ריק הוא מכם" - המאמץ שהשקעתם מכם מזמנכם ומכוחכם אינו יורד לטמיון, אלא אדרבה השקעה זו נותנת חיים ובריאות ואריכות ימים. הדברים מקבלים חיזוק נוסף מדברי אור החיים הקדוש, שביאר מדוע שמו של שבט "יששכר" נכתב בשני שי"ן אף שנקרא רק באחת. וביאר שיש בכך רמז - יש שכר! כי שבט יששכר נודע בעמל התורה המיוחד שלו, כפי שנאמר עליו "וייט שכמו לסבול". הם נשאו בעול התורה בכל כוחם - ועל ידי כך זכו לשכר אמיתי. זו המשמעות של שמם - "יש-שכר".

ומכאן באה התפלה הנאמרת בצאת האדם מבית המדרש: "אני עמל ומקבל שכר, והם עמלים ואינם מקבלים שכר". וכי שאר העובדים אינם מקבלים שכר? אלא ששכרם מדומה וזמני - עמלם לצורך חיי שעה. ואילו העמל בתורה - שכרו אמיתי, שכר עולם, גם בעולם הזה, וגם לעולם הבא.

*

מעשה שסיפר רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, ביהודי ת"ח גדול שהזקין וחלה בעיניו. עד שלא יכל לראות כלל. הלך לרופא, בדק אותו הרופא, התפלא ואמר אני מבין איך יכולת לראות עד עתה, הרי כבר לפני כמה שנים העיניים שלך לא היו מסוגלים לראות. אמר אותו זקן תלמיד חכם "אני כן מבין את הפלא, תמיד הייתי רגיל לכתוב חידושי תורה, ולפני מספר ימים החלטתי בדעתי שהנה כבר זקנתי, ואין צורך יותר שאכתוב. מרגע זה לקחו לי את המתנה הזו, שאוכל לראות". הרי שכל זמן שהיה מתאמץ להוסיף בכתיבת חידושי תורה, ולהפיץ תורת ה', הקב"ה האיר עיניו בדרך נס ופלא. וכן כל מי שלומד תורה ומלמדה לאחרים, הקב"ה פותח לו את אוצרו הטוב ושופע ממעיינות החכמה.

במיעוט שחוק

עם קום המדינה, רצה אחד הרבנים להקים סנהדרין בישראל. כששמע ראש הממשלה דאז על הרעיון, תמה בפניו: "אנשי חיל" יש לנו הרבה, 'ראי אלוקים' אני מאמין שתוכל למצוא, 'אנשי אמת' גם בקושי, אבל מאיפה למען ה' תביא "שונאי בצע"?!". "אל דאגה" השיב הרב בחיוך "תמורת תשלום הגון, אפשר להשיג גם כאלה..."

עצה טובה

ניתן להשריש ערבה לצורך ארבעת המינים, על ידי שתילת ענף ערבה טרי. יש לזכור להשקות אותה גם בחורף בימים היבשים. כדאי להשריש דוקא ערבה מסוג "ערבה מחודדת" שהעלה שלה משוך ופיה חלק. (הרב מנחם בורשטיין שליט"א).

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוגיד סעדון זצ"ל

"ישכיל האדם להרגיל את אנשי ביתו, ובפרט בנותיו, שלא תלכנה לשווקים ורחובות קריה, שגורמים רעות רבות לאנשים ע"י ההסתכלות בהם ונקראים מחטיאי הרבים". ("מגיד חדשות ח"י עמ' תט"ז).

ואת הנגב ואת הכנרת (ל"ד ג')

יש לפרש בדרך רמז ד"הכנרת" היינו כנרת לחם, כמ"ש "עד כנרת לחם" (פ' ו' פס' כ"ו). ובא לרמז: "ואת הנגב" שצריך לנגב ידיו מהנטיילה קודם "ואת הכנרת" שאוכל כנרת לחם, כמ"ש בסוטה (דף ד' ע"ב): אמר רבי אבהו, כל האוכל בלא ניגוב ידים, כאילו אוכל לחם טמא, שנא' 'ככה יאכלו בני ישראל את לחמם טמא בגויים'" ע"כ. וכן נפסק בש"ע א"ח (סי' קנ"ח סעי' י"ב). (הרה"ג ר' רחביה חדוק שליט"א).

נקודת חן • עובדיה חן

כשהקראו באויר

ולתפארת! הִיָּה זֶה רָגַע גָּדוֹל וּמִיָּחָד בְּעֵבוּרָם - פָּעַת יוֹכְלוּ לְהִתְפַּלֵּל בְּשִׁלּוֹה בְּמִבְנֵה מִפָּאָר וְרַחֲב. הַמֶּנֶח הַתְּקַפֵּל וְהַמְשִׁאִית נִסְעָה לְדִרְכָּהּ.

דַּלַת הַקְרָאָן נִפְתָּחָה וְכָלֶם נִכְנְסוּ בְּהִתְרַגְּשׁוּת לְמִבְנֵה, וּלְפִתְעָה! שִׁדּוּ וְשִׁבְרוּ! זַעֲקָה אֲדִירָה נִשְׁמָעָה! הַתְּבַרֵּךְ כִּי הַקְרָאָן הֵנֵחַ הַפּוֹן! הַצֵּד בּוֹ עוֹמֵד אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ - הֵנֵחַ בְּצֵד דָּרוֹם!

מָה עוֹשִׂים? ... כָּלֶם עֲמָדוֹ בְּמִקּוֹמָם וְהִבִּיטוּ אִישׁ עַל רֵעֵהוּ כְּשֶׁהֵם אוֹבְדֵי יַעֲזוּת...

עָמַד שָׁם בַּחוּר תָּם וְתַמָּה: "רַבּוֹתִי! מָה הַבְּעִיָּה? יֵשׁ לִי יַעֲזָה פְּשׁוּטָה! הִבָּה נָרִים אֶת הַקְרָאָן וְנִסְוֵב אוֹתוֹ..." "הַשְׁתַּגֵּעְתָּ?" נִזְכְּרוּ בּוֹ "הֲרִי הַקְרָאָן שׁוֹקֵל כֶּמָּה טוֹנוֹת..."

"מָה זֹאת אוֹמֶרֶת?" לֹא הִבִּין הַבַּחוּר "הֲרִי מִקֵּדָם רָאִינוּ שְׁשִׁלְשָׁה אֲנָשִׁים הַצְלִיחוּ לְסוּבָב אוֹתוֹ יְמִינָה וּשְׂמֹאלָהּ, קְדִימָה וְאַחֲרָה, אֲנַחְנוּ שְׁאֲנוּ שְׁלֹשָׁה מְנִינִים - בְּטַח נִצְלִיחַ!..."

"אוֹי! הַבָּלִים תִּדְבְּרוּ!" הִנִּיפוּ יָד בְּבִטּוֹל "כָּל זָמַן שֶׁהַקְרָאָן הִיָּה בְּאוֹיֵר - הִיָּה עוֹד אֶפְשָׁר בְּקִלּוֹת יַחֲסִית לְסוּבָב, לְהִזִּיז, לְשִׁנּוֹת... אֲבָל עַכְשָׁיו כְּשֶׁהַקְרָאָן כָּבֵד מִנַּח עַל מְקוֹמוֹ - מֵאַחֵר מִדְּאִי מִכֵּדִי לְשִׁנּוֹת!..."

בְּאֵלּוּל - סִיִּים הָרַב פִּינְקוּס - הִפֵּל עוֹד בְּאוֹיֵר, הִכַּל נִמְצָא בְּשִׁמִּים וְעוֹד לֹא נִקְבַּע וְנִגָּזַר מֵאוֹמָה. עֲדִין נִתֵּן לְהִזִּיז וּלְשִׁנּוֹת כָּל גִּזְרֵי דִין וְכָל הַכְרָעָה בְּבִרְיָאוֹת, בְּפִרְנָסָה, בְּיָלָדִים עַל יְדֵי תַזוּזָה קִלָּה וּתְשׁוּבָה קִלָּה יַחֲסִית. אֲךָ כְּשִׁיִּסְתִּיִּים יוֹם כָּפוּר וְהִפֵּל כָּבֵד יְהִיָּה כְּתוּב וְחֲתוּם, אֲזַכְּבָר יְהִיָּה מֵאַחֵר, לֹא תִהְיֶה אֶפְשָׁרוּת לְשִׁנּוֹת!

הַגָּאוֹן רַבִּי שִׁמְשׁוֹן פִּינְקוּס זצ"ל, הִמְחִישׁ אֶת הַהִזְדַּמְנוּת הַמִּיָּחָדֶת שֶׁנִּתְּנָה לָנוּ בְּיוֹם כָּפוּר בְּאַמְצָעוֹת סְפוּר נִפְלָא:

לְקַהֵּלָה בְּעִיר אֶפְקִים לֹא הִיָּה בֵּית כְּנֻסֶת לְהִתְפַּלֵּל. הֵם הִשְׁתַּוְּקוּ בְּכָל לַבָּם וְנִפְשָׁם לְהִקִּים בֵּית שֶׁל קִבְעָה לְתוֹרָה וְלִתְפִלָּה, לְרוּחַת כָּל בְּנֵי הַקְהֵלָה. לְמִרוֹת שֶׁהִתְאַמְצוּ לַגִּיס תְּרוּמוֹת וְתוֹרָמִים, לֹא עָלָה הַדָּבָר בְּיָדָם.

בְּסוּפוֹ שֶׁל דְּבַר הַחֲלִט לְהִקִּים בֵּינֵתִים קְרָאָן גָּדוֹל וּמִפָּאָר.

נַעֲשׂוּ הַמִּדִּידוֹת, הִנָּחָה תְּשִׁתִּית, וְהִגִּיעַ הַיּוֹם הַגָּדוֹל - יוֹם הַנִּחַת קְרָאָן בֵּית הַכְּנֻסֶת הַחֲדָשׁ.

עַל מִשְׁאִית עֲנֵק הוֹבֵל לְמִקּוֹם הַקְרָאָן שֶׁעֲצַב וְאַבְזָר בְּמִיָּחָד בְּהִתְאַמָּה לְבֵית כְּנֻסֶת, וְאַפְלוּ אֲרוֹן קֹדֶשׁ נֶאֱחָה הוֹכֵן כָּבֵד בְּתוֹכוֹ.

כָּל אֲנָשֵׁי הַקְהֵלָה הִגִּיעוּ אֶל הַמַּעֲמָד הַנִּשְׁגָּב וְחִזּוּ בְּבֵית הַכְּנֻסֶת הַחֲדָשׁ שֶׁלָּהֶם יוֹרֵד מִן הַשָּׁמַיִם... הַמִּנּוֹף הַעֲנֵק הָרִים עַל יְדֵי שְׁלֹשָׁלוֹת בְּרִזָּל אֶת אֲרֻבַּעַת צִדְדָיו שֶׁל הַקְרָאָן, כְּשֶׁאֲנָשֵׁי תַכְנוּן וּבְנֵיהֶם נִעְמָדִים בְּשִׁטַּח וּמְכֻנָּהִים אֶת הַמִּנּוֹף לְהִיָּךְ לְהוֹרִיד אֶת הַמִּבְנֵה.

"טָפָה יְמִינָה, עוֹד קָצַת יֵשֶׁר, עוֹד קָצַת יְמִינָה, יִפִּי בְּדִיוֹק כֹּף, עַכְשָׁיו אֶתָּה יָכוֹל לְהוֹרִיד אֶת הַקְרָאָן לְמִטָּה", נוֹפְפוּ בְּיָדֵיהֶם.

הַמִּבְנֵה נָחַת בְּאֶפֶן מְדִיק עַל הַתְּשִׁתִּית שֶׁהוֹכְנָה מֵרֹאשׁ לְקוֹל מְחִיאוֹת הַכִּפִּים הַנִּרְגָּשׁוֹת שֶׁל אֲנָשֵׁי הַקְהֵלָה. אָה! בְּרוּךְ ה'! הַקְרָאָן עוֹמֵד עַל תַּלּוּל, לִשְׁם לְתִהְיֶה

1. **שיתוף** - כדאי לשתף את הילדים ככל האפשר בכל ההכנות לחג הסוכות. אם זה לתת להם לסייע בבניית הסוכה ובתליית הקישוטים, אם זה לקחת אותם לקניית ארבעת המינים ולהתייעץ עמם אם האתרוג יפה, וכן על זה הדרך. חוויות חיוביות אלו ייצרבו בלבותיהם לכל החיים!

2. **סמוך ונראה** - את ארבעת המינים, מומלץ לרכוש סמוך לחג הסוכות, שאז מחירם סביר. קודם לכן, הם נמכרים במחיר מופקע.

3. **מלמטה למעלה** - כדי לבדוק הדסים בצורה מהירה, התחל לבדוק מתחתית ההדס ולא מראשו כפי הנטיה הטבעית. לרוב כאשר ההדס משולש בתחתיתו, כך ימשך גם בשאר הענף, ואילו בחלקו העליון, הרבה פעמים העלים משולשים, וכאשר מגיעים לחלק התחתון, כבר אינו משולש.

4. **הצהבה** - כדי להצהיב אתרוג ירוק, הנח אותו ליד תפוחים צהובים. האתרוג ישאב מהם את הצבע ויצהיב. אך יש להזהר לכסות את עוקץ האתרוג, כדי שלא ייחלש ויפול. אגב, מותר להניח בשבת את התפוחים הצהובים על יד האתרוג, ואין בכך חשש צובע, שהרי אף בלא נתינת התפוחים הוא עתיד להצהיב מאליו, והוא רק ממחר הצהבתו. וגם משום ש"אין צביעה באוכלים" (עיין חזון עובדיה סוכות עמ' רנ"ח).

5. **טריזות** - כדי שהלולב ומינו, ישארו טריים ורעננים במשך ימי החג ולא יכמשו, כרוך סמרטוט רטוב בתחתית הלולב ומינו עטוף בשקית אוכל על מנת לשמור על הלחות.

6. **אחסון** - את הלולב כדאי לשמור במקום מוצל וקריר. רצוי להניחו בנרתיק היעודי, אך חשוב לוודא שאכן הרוכסן נסגר כראוי, ורצוי לחדש את הנרתיק מידי שנה. ניתן גם לשמור בשיטות הישנות, ע"י עיטוף במגבת רטובה, אך יש להיזהר מעובש ומכיפוף הלולב בעת הרמתו עם המגבת. (הרב מנחם בורשטיין שליט"א)

7. **אוזדור** - בהכנסת הלולב ומינו לנרתיק הניילון, את הערבות שים בצד הקרוב לרוכסן (לנוהגים לשים את הערבות בצד אחד), שם יש יותר אויר, רק היזהר שלא יתפסו ברוכסן. (הרב מנחם בורשטיין שליט"א).

8. **החיאה** - אם קנית הדסים וערבות מוקדם, שמור אותם בקירור שלא יתייבשו. אם הערבה נראית חצי יבשה, ניתן ל"החיותה" על ידי השריה בגיגית מים למספר שעות. (הרב מנחם בורשטיין שליט"א).

9. **הגנה** - לצורך שמירת האתרוג, אין צורך במקרר או מקפיא, מספיק שהאתרוג לא יהיה בשמש או במקום חם. אפשר להשאירו בקופסתו, אך להגן עליו מפני טלטלות בפשתן או צמר גפן. (הרב מנחם בורשטיין שליט"א).

10. **למשמרת** - אם אתה מעוניין לשמור על האתרוג לאורך זמן, הכנס אותו לשקית ניילון, שאוב החוצה את האויר (וואקום), ואחסן במקום קריר ומוצל. אם אין באתרוג איזו מחלה - הוא עשוי להחזיק שנה שלמה. (הרב מנחם בורשטיין שליט"א).

הוא - היה אומר + ביאור אמדות והנהגות חז"ל על ידי הכרת אישיותם ואורח חייהם

רבי אחא בר יעקב - לא חשש להתגרות בשטן

הגמרא בסוכה (דף ל"ח ע"א) מביאה שכאשר רבי אחא בר יעקב היה מוליך ומביא את הלולב, היה אומר: "דין גירא בעיניה דשטנא" (הרי זה לִחַץ בעיניו של השטן, רש"י). שואל הערוך לנר איך לא חשש שיתגרה בו השטן, הרי ראינו בקידושין (דף פ"א ע"א) שפלימו אמר לשון כזו והשטן התגרה בו? ומיישב שבב"ב (דף ט"ז ע"א) מבואר שרבי אחא בר יעקב הליץ על השטן שנתכוון לשם שמים ובא השטן ונשקיה על כרעיה. אם כן, אחרי שהקדים תרופה למכה וקשר עם השטן קשרים טובים, שוב לא חשש להתגרות בו...

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה

מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז זצוק"ל

(מתוך ספר "מקור נאמן" ח"ד שעתיד בע"ה לראות אור)

שאלה: האם רצוי שיהודי צרפת יעלו לארץ?

תשובה: המנהיגים והרבנים - לא. המוני העם - כן. כולנו רואים שהתבוללות מגיעה באירופה לממדי שיא 50% עד 70%, ה' ירחם.

שאלה: האם מותר לבחור ישיבה לכוין בתפלה כוונות הרש"ש או האר"י?

תשובה: אסור, רק יתבלבל וישתגע!

שאלה: האם מותר לאב לקלח את בתו?

תשובה: עדיף שהאב תקלח. אם אין ברירה, מותר לקלח עד גיל 6 ולא יותר.

שאלה: לפני כשבוע קרה לנו מקרה טראגי: בננו בן השלושה חודשים נפטר במוות בעריסה. שאלתי היא, כיצד לנהוג לענין קדיש, השכבה, יום השלושים ויום השנה?

תשובה: יש מנהגים שונים בעדות שונות. הרב חירארי (שליט"א) אומר שאין עושים אפילו לקטן בן שמונה שנים (זה מעשה שהיה), אבל יש נוהגים לעשות הכל, וכן משמע בגמרא (כתובות ח' ע"ב), ואין בזה הפסד.

שאלה: אני נשוי לבת כהן, ושמעתי מקרובי משפחה שהיו נוהגים אצלם בג'רבא ובתונס שכאשר ישראל נושא בת כהן קונה מאביה במעות את הכהונה שלה כביכול. רציתי לשאול האם יש מקור למנהג זה?

תשובה: לא שמעתי המנהג הנ"ל, ואין בזה ממש.

שאלה: האם נכון מה שאומרים שבדורנו השתנה היחס ללימוד תורת הנסתר, וכיום כל אדם יכול לטייל בפרד"ס אף שלא מילא כרסו בש"ס ופוסקים?

תשובה: חס וחלילה. ראיתי "מקובלים" בדורנו שמאמינים באלילים רח"ל.

שאלה: מה דעת כת"ר שליט"א לגבי סליחות בערב ראש חודש בשק ואפר?

תשובה: אם כולם עושים כן יזכו למצוות, אבל בודדים יש יוהרא.

שאלה: האם יש ענין שאדם יאמר תיקון חצות למרות שהוא אומר אותו מהר?

תשובה: יש ענין, וכמ"ש הגר"ש דבליצקי נר"ו בקונטרס תקון חצות שלו. [עיין בשו"ת מקור נאמן ח"ב סי' ה'].
ה'.

שאלה: להיכן צריכות להיות מופנות פני האומר קדיש בסוף "ברכת הלבנה"?

תשובה: יש לפנות כלפי ירושלים כרגיל.

נר ה' נשמת אדם

לע"נ לאה בת שרה ע"ה
לע"נ אפרים בן מימיה פנינה ז"ל
לע"נ יוסף יצחק ז"ל בן שושנה תבלח"ט

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רחל בת מו"ל ע"ה
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל

להצלחת פסח יוסף בן מלכה הי"ו

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com